

Riget (The Kingdom), de Lars von Trier. Regne del passat i del futur

quaderndelesidees.press/riget-the-kingdom-de-lars-von-trier-regne-del-passat-i-del-futur/

27 de juny de 2022

Reunió de metges del Regne, escena amb la qual comença cada episodi de la sèrie original. Imatge capçalera: Mrs. Drusse (Kirsten Rolffes) en contacte amb els esperits del Regne.

La sèrie televisiva danesa *Riget*, coneguda per la traducció anglesa *The Kingdom* a gairebé tot el món excepte al seu país d'origen, és un d'aquells fenòmens per als quals pràcticament ningú no donava ni cinc cèntims perquè algun dia tornés, encara que cal recordar que el seu desenllaç va deixar un bon grapat d'incògnites sense resoldre. I, tanmateix, com ha passat amb altres obres de culte dels anys 90, ja siguin televisives (*Twin Peaks*, *The X Files*) o en format còmic (l'extraordinària *Stranghaven* de Gary Spencer Millidge), ha trobat per sorpresa un camí de retorn en un moment en el qual la carrera del seu creador, Lars von Trier, semblava absorbida en un forat negre de tristesa, cinisme i ansietat. De fet, després de l'anomenada «Trilogia de la depressió», formada per *Antichrist* (2009), *Melancholia* (2011) i els dos volums de *Nymphomaniac* (2013), i després de la corrosiva *The House That Jack Built* (2018), ningú no esperava que tornés a visitar el seu èxit televisiu. Una sèrie que encara que dedica molt d'espai a acollir l'obscuritat de l'ànima, ho fa deixant un gran marge a la comèdia esbojarrada, al drama humà, a la tensió del gènere hospitalari i al *horror movie* sobrenatural. Però al maig de 2021 s'anunciava oficialment que les portes de l'Hospital del Regne es tornarien a obrir un cop més, amb el títol de *The Kingdom: Exodus*, fet que suposa una oportunitat daurada per dedicar una estona a recordar una de les obres més populars de Lars von Trier entre els amants del cinema de terror o de la televisió de culte, però bastant més desconeguda, en termes generals, per a la resta del corpus cinèfil.

Krogshoj (Sören Pilmark) i Mogge (Peter Mygind), dos dels personatges de les dues temporades originals que tornaran a la tercera entrega, The Kingdom: Exodus.

Riget I (1994), la primera temporada de la sèrie, té lloc al Rigshospitalet de Copenhagen, el centre mèdic més important de Dinamarca. Els títols de crèdit del programa ja són tota una declaració d'intencions: ens indiquen que el lloc on el monumental hospital va ser edificat té un component esotèric, un espai espectralment cobert sempre de boira, però que a la nostra època ha quedat soterrat i engolit per la ciència i la tecnologia. Quant a això, cal recordar que, només començar el primer episodi, les esquerdes entre el món material i l'espiritual pareix que es facin cada vegada més i més grans. El primer personatge al qual acompanyem pels passadissos del Regne és el doctor Stig Helmer (Ernest-Hugo Järegård), un metge suec esquerp i antipàtic que odia profundament els danesos i que, encara que només porta unes setmanes treballant al centre, ja ha tingut temps de provocar una lesió irreversible al cervell d'una pobra noia a causa d'una negligència. Aviat es convertirà en enemic irreconciliable de Jürgen «Krogshoj» Krogen (Sören Pilmark), metge que porta el terme *resident* fins a l'extrem més literal: el personatge viu als soterranis de l'hospital i és un veritable mestre en l'art del bescanvi. A més, Krogshoj comença una relació amorosa amb una metgessa del centre, Judith (Birgitte Raaberg). Si fins a aquest moment l'espectador podria pensar que es tracta d'un serial de romanços hospitalaris semblant a *Grey's Anatomy* o a qualsevol telenovel·la de via estreta, de seguida comencen les emocions fortes. Judith tot just ha acabat una relació amb el misteriós Aage Krüger (Udo Kier) i està embarassada d'una criatura que creix a una velocitat gens normal al seu ventre. Paral·lelament, la senyora Drusse (Kirsten Rolffes), una espiritista que fingeix malalties per poder estar en contacte amb persones amb la mort ben propera, contacta amb l'esperit d'una nena, Mary, que sembla haver quedat atrapada entre les parets i els passadissos de l'antic edifici, i comença una investigació que s'allargarà per tota la primera tanda d'episodis. A cada capítol els esdeveniments es tornen cada cop més bojors, més inversemblants, més terrorífics i més grotescs. A tall d'il·lustració, podem recordar com una ambulància fantasma fa una esgarrifosa aparició a l'entrada del Regne, com el cap d'un cadàver va passant esbojarradament de personatge en personatge, metges en pràctiques que se sotmeten a un experiment de la son es veuen afectats per terribles malsons, etc. Les diferents trames es van unint i separant, i quan entren en contacte canvien el to de les unes a les altres. Comptat i debatut, el que hauria de ser misteri es transforma en comèdia, la comèdia es transforma en terror, el terror es transforma en drama.

Henning Jensen, un altre dels protagonistes que tornarà a la tercera entrega, amb en Lars Von Trier en el rodatge de The Kingdom: Exodus.

Lars von Trier va crear *Riget* amb Niels Vørsel, també guionista a la sèrie i aleshores un freqüent col·laborador del director, amb qui va firmar els llibrets de *L'element del crim* (*Forbrydelsens element*, 1984), *Epidemic* (1987) i *Europa* (1991). Cal esmentar, a més, que Vørsel surt acreditat novament a *Exodus* després de no haver firmat cap guió des de 1997, l'any de producció de la segona temporada, *Riget II*. Tots dos agafen el concepte d'hospital i el tracten com si es tractés d'una comunitat. De fet, es converteix en l'únic cosmos del programa, tot just veiem qualsevol personatge fora del centre i mai lluny dels voltants, i no ens deixen conèixer la casa dels protagonistes (amb l'excepció de Krog i Drusse, que fan del Regne la seva llar). Per contraposició, del maleït hospital arribem a visitar-ne els racons més foscos, incloent-hi el laberint gegantí situat al soterrani, una embullada xarxa de passadissos on tenen lloc algunes insòlites revelacions. Aquest mateix laberint té una gran importància simbòlica perquè sembla reflectir la mateixa embullada burocràtica que implica l'aplicació de la medicina moderna: obtuses lleis, normes il·lògiques i unes altes dosis de paranoia han allunyat als metges del contacte humà amb els seus pacients. De fet, aquest aspecte està representat magistralment amb el personatge del doctor Bondo (Baard Öwe), que té una presentació exemplar donant una classe als futurs metges sobre precisament la falta de comunicació entre les persones, i té una insana obsessió per aconseguir un tumor d'un pacient moribund. I també en la relació del doctor Helmer amb els pacients, en aquest cas, això sí, envernissada amb una capa d'humor negre, excepte en una dolorosa i molt dramàtica escena en la qual s'encara amb la mare de la noia a qui va deixar incapacitada. Una altra capa de subtext parla de l'eterna lluita entre la ciència i la superstició, donant la volta a les idees prefixades al cap de l'audiència més convencional. Així, Helmer és la representació de l'obsessió i el buit de l'ànima del preminent científic (encara que en seu cas hi hagi bastant de frau), mentre que Drusse és la personalització del coratge i la calidesa, a més de la capacitat de resoldre els conflictes gràcies a la seva connexió amb les forces del més enllà. Al mateix temps, mentre que no tots els metges disposen de l'arrogància innata de Helmer, cadascú té la seva col·lecció de complexos particulars que queda reflectida en la seva feina. Al capdavall, se'ns revela que va ser la terrible supèrbia, el classisme i la crueltat d'alguns membres de l'elit de la medicina moderna els que van provocar una tragèdia i, de retruc, la maledicció del Regne.

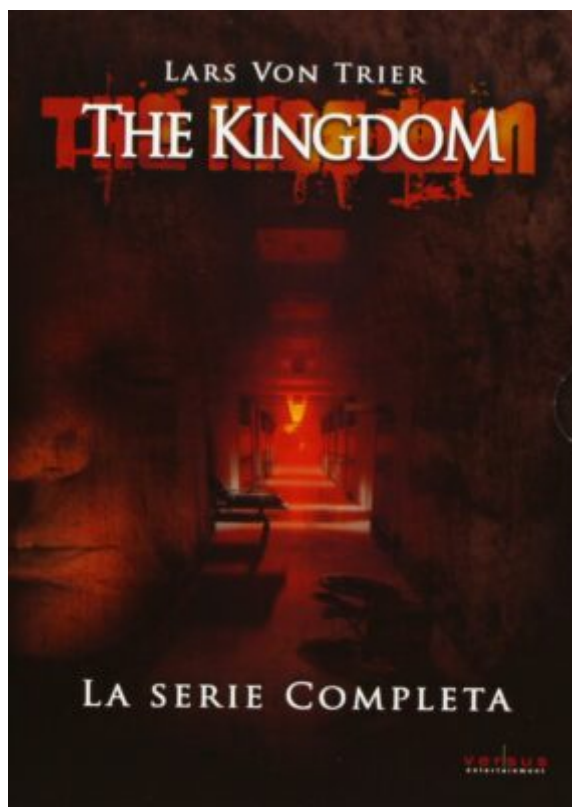
El director de fotografia Manuel Claro amb Lars Von Trier en el rodatge de The Kingdom: Exodus.

Pel que fa a l'aspecte visual, Von Trier, que va dirigir la sèrie a quatre mans amb Morten Arnfred, va confessar sentir-se molt influenciat per una de les joies catòdiques de la televisió nord-americana dels anys 90, el drama policíac *Homicidi* (*Homicide: Life On The Streets*), produït per Barry Levinson i Tom Fontana, basant-se en una novel·la de David Simon anys abans de l'èxit de *The Wire* (l'escriptor detesta l'adaptació, però això és una història per a un altre dia). Com succeïa a *Homicidi*, a *Riget* s'usa constantment la càmera en mà, i posseeix un toc documental que li dona un acabat de *dirty realism*, una decisió absolutament lògica per a una sèrie policíaca, però d'allò més insòlita per a un drama hospitalari amb comèdia negra i de total adherència al gènere fantàstic. A més, cal afegir que encara que la sèrie està gravada en 16 mm i després passada a vídeo per adquirir així un to digital, ja es comença a anticipar el format Dogma que Von Trier impulsaria i popularitzaria uns anys després amb *Los idiotas* (*Idioterne*, 1995). Finalment, cal destacar que el realitzador va posar en pràctica un sistema de rodatge que permet als actors fer les escenes de diferent forma (en mode còmic, dramàtic, tens, exagerat...) i amb molt de marge per a la improvisació, per agafar després les parts que més li interessaven a la sala d'edició. El resultat de tot plegat és estrany, molt original i absolutament magnètic.

PANDEMÒNIUM. La primera emissió de *Riget* a Dinamarca, a la cadena DR, va ser un fenomen que va buidar els carrers com si es tractés d'un Barça-Madrid. *Water cooler television* en la seva màxima expressió, allò que fa que els companys de feina s'arremolinin al costat de la màquina d'aigua a l'oficina a parlar de l'episodi emès la nit anterior. Va ser un fenomen massiu en tota regla, però no va estar exempt de polèmiques. Un fet que, per altra banda, tampoc no és res d'estrany en la carrera de Von Trier en aquells temps. Una decisió discutible va ser la seva victòria a la gala dels Bodil (els Oscars danesos) amb cinc premis, inclosa la millor pel·lícula, en un muntatge especial fet per a la distribució a sales cinematogràfiques (i que personalment va ser el meu primer acostament al Regne, a la Filmoteca de Barcelona l'any 2001), i que va provocar al cabreig d'Ole Bornedal, un altre director danès que en aquella època apuntava grans maneres, autor de *L'ombra de la nit* i *Just Another Love Story*. Així mateix, les comparacions amb altres sèries de seguida es van començar a fer aquí i allà, i els diaris la van batejar «ER on acid» («Urgències [una sèrie mèdica molt popular als noranta] sota els efectes de l'àcid»). Quant a això, Von Trier va declarar que les seves principals influències van ser *Belphegor: El misteri del Louvre* (1965), una clàssica i

encantadora producció francesa que recuperava l'esperit del fulletó en un ambient de misteri sobrenatural; i el drama *Matador* (1978-1982), un serial danès que parlava sobre com funcionava el dia a dia en una petita comunitat després de la Segona Guerra Mundial, i on sortien un parell dels futurs protagonistes de *Riget* en rols principals. Però l'ombra més allargada, la comparació més comuna, sempre va ser amb *Twin Peaks*. I tenia tot el sentit del món: compartia amb la inoblidable creació de David Lynch i Mark Frost la barreja de gèneres, el peculiar sentit de l'humor i el gust per les atmosferes oníriques. Von Trier, que havia estat bastant crític en el passat amb la filmografia de Lynch, va quedar encantat amb la comparació, però al cap d'un temps no va poder evitar treure l'escorpió que porta dins. Bona mostra d'això és quan a la roda de premsa de la presentació de la segona tanda d'episodis va dir: «al contrari de David Lynch, jo sí que sé com finalitzar una sèrie». Va ser un gest de pura provocació o tenia una idea per seguir endavant amb la sèrie que mai es va concretar fora del seu cap, perquè ara sabem que el futur li deparava un destí pràcticament idèntic al que va tenir la mateixa *Twin Peaks*.

Riget II no va poder estrenar-se fins al 1997, a causa de la implicació de Von Trier i d'alguns dels actors principals en altres projectes. En qualsevol cas, massa temps d'espera per als espectadors, que havien tingut temps de sobres per especular a propòsit dels diferents *cliffhangers* del desenllaç de la primera entrega. En la continuació, les trames es multipliquen, i totes semblen dominades per un to passat de voltes de comèdia negra. Així mateix, sobta com personatges secundaris es tornen protagonistes, se'n presenten un grapat de nous ben extravagants (en particular un psicòleg força especial) i els pocs personatges assenyats van caient en la bogeria. Altrament, té la seva lògica abstracta: els nadons es converteixen en gegants, els herois es tornen dolents per la intervenció de forces obscures (la trama de Krogshoj es va anticipar al *doppelgänger* de Cooper a la tercera temporada de *Twin Peaks*) i sembla que tot el missatge entorn al xoc entre ciència i superstició o la crítica contra el món de la medicina moderna se'n va per l'aigüera i en el seu lloc es converteix en una *soap opera* dement, moguda per una energia quasi *punk*. Ni Von Trier ni Niels Vørsel van quedar satisfets amb aquesta segona entrega, que va tenir una recepció molt més discreta a Dinamarca. Però, amb els anys, i després d'un bon grapat de revisions, cal reconèixer que, personalment, em sembla fins i tot superior a la primera. És una mostra de pura bogeria satànica divertidíssima que es va emetre en *prime time*. I mentre que es pot comparar el primer *Riget* amb *Twin Peaks* o

Caràtula de la edició espanyola en DVD de les dues temporades originals de *The Kingdom*.

amb altres exemples de la *quirky television* dels noranta, *Riget II* no s'assembla a res que mai s'hagi vist o tornat a veure.

És una col·lecció de vinyetes esperpèntiques, esgarrifoses, inversemblants, úniques i originals. Es podria pensar, fins i tot, que el que el director vol, en una broma metatextual, és riure's de l'estat de decadència a què arriben alguns serials quan porten molt de temps en antena. Ara bé, el seu desafiament contra Lynch no va tenir sentit: *Riget II* deia adéu deixant un munt de portes obertes.

Durant molt de temps es va dir que les morts encadenades d'alguns dels protagonistes de la sèrie (en particular, Ernst Hugo Järegard i Kirsten Rolffes) van ser el motiu pel qual Von Trier i Vørsel van deixar de banda la tercera part, que tenia prevista inicialment una data de rodatge per al maig de 1999. Però en els comentaris en àudio de l'edició en DVD que va editar Versus a Espanya l'any 2006, el director deia que la cadena no va mostrar cap interès real ni va rebre ofertes per posar en marxa el projecte. Al seu moment es va dir que l'esborrany de *Riget III* es va fer arribar a Stephen King, que el 2004 va perpetrar un mediocre *remake* per a la televisió nord-americana, *Kingdom Hospital*, amb Diane Ladd, Bruce Davison i Andrew McCarthy de protagonistes (Drusse, Helmer i «Krog» a l'estil EUA), encara que no sembla que el pare de *Carrie* l'utilitzés. Per com han anat succeint les coses, resulta que és el millor que podia passar, perquè per fi podrem sortir de dubtes i descobrir si les forces satàniques són la veritable causa de l'embruix de l'hospital o és només la pura bogeria, l'ambició i la crueltat de l'ésser humà. Això serà a finals d'aquest 2022, quan s'estrenarà *Riget III*, o *The Kingdom: Exodus*.

Javier J. Valencia

Si t'ha agradat aquest article i vols rebre informació dels pròxims que publiquem, envia'ns el teu nom i el teu correu electrònic.

He llegit i acceptat les condicions establertes en [l'avís legal i política de privacitat](#).

Javier J. Valencia

Javier J. Valencia (Bilbao, 1977) es Graduat en Criminología i Política Criminal per la Universitat de Barcelona. Apassionat pel cinema i la televisió de culte des de ben jove, el 1995 va editar "Ghostwood", el primer fanzine de l'Estat espanyol dedicat a la sèrie de televisió «Twin Peaks». Sobre aquesta [...]

[Llegir més](#)